

"ישיבישע בלאט"

"לאמדעס" ב"דף היומ" בשו"ת ומ"מ

דף ט

רש"י ד"ה נשייליה, כתב שבגיטין ושטרות מונים למלכות יון, ועי' תוס' גיטין פ. דפליג ובגיטין מונים למלכות השלטת ורק בשאר שטרות מונים למלכות יון.

שני אלפים ימות המשיח, עי' רש"י סנהדרין צ: שאז ראוי שיבוא משיח, ועי"ש רמ"ה בע"ב שהקשה ממה שאמר אליהו לרב יהודה שאין העולם פחות משמונים וחמישה יובלות, ותי' דכל שמעל חמש מאות חשיב כאלף, ועי' תורת חיים כאן ועי' ת"ח מה שהקשה על הנאמר שם צד. שבקש הקב"ה לעשות לחזקיה משיח אע"פ שעדיין היה בשנות תורה.

האי מאן דלא ידע, עי' רש"י דהוא לפי שנות החורבן, ובתוס' כתבו דהוא לפי שנות מלכות יוון, ובר"ח כתב דהוא לפי חורבן בית ראשון, עי' בעל המאור והשגות הראב"ד שם, עוד בענין זה עי' בעמוד השני בהרחבה.

אמר רבי חנינא וכו', ברש"י פי' שהוא זמן הגאולה, ובריטב"א פירש שזה היה זמן המסוגל, ואמר לו שלא יקח כיון שאם לא יזכו להגאל אז יתברו הגזירות ויוציאו הקרקע מידם.

סדר ומנין ימי המלכויות שמלכו על ישראל בימי בית שני

בית שני היה 420 שנים, בתחילה מלכות פרס 34 שנים, מלכות יון 180 שנה, החשמונאים 103 שנים וכנ"ל הורדוס, יוצא שתחילת מלכות יון 386 שנה קודם החורבן, רק מניית השטרות בפועל הוא מ-380 שנה קודם החורבן, כי לקח 6 שנים עד שפשטה מלכותם, מלכות רומי מלכה 206 שנים בפני הבית, רק 26 שנה מתוכם שתפו את ישראל עמם בשלטון.

יוצא שלידיעת ה"עשרות" אם אני מונה מהחורבן ורוצה לדעת את מנין השטרות (שהוא למלכות יון), יש להפחית 20, שהרי בשעת החורבן כשהתחילו למנות, היה מנין השטרות 20 שנה לפני פתיחת מאה חדשה, ולהיפך כשארצה לדעת מנין ה"עשרות" לחורבן לפי מנין השטרות, עלי להפחית 80.

מנין שנות ה"אלפיים תורה"

מבריאת אדם הראשון עד שנולד נח 1056 שנים, עוד 502 שנה עד שנולד לנח בנו שם, לשם 100 עד שנולד ארפכשד, ו-35 עד שלח, 30 לשלח, 34 לעבר, 30 פלג, 32 רעו, 30 שרוג, 29 לנחור, 70 לתרח, 100 לאברהם, 60 ליצחק, 130 ליעקב עד שירד למצרים, ו-210 עד שיצאו ממצרים ובשנה זו ניתנה תורה, ס"ה 2448 לבריאת העולם, (רוב מסדרי הדורות נקטו שבשנה זו ב' תמח' יצאו ממצרים, וי"א שהיה בשנה שאחריה ב' תמט', עי' חזו"א שביעית ג' לה').

הגמרא מפרשת ש"אלפיים" שנות תורה החלו משנת 52 לאברהם שאז החל ללמד את אנשי דורו, כך שיש להפחית מהחשבון 48+60+130+210, ואז יוצא תחילת שנות התורה בשנת אלפיים לבריאה.

תחילת שנות "אלפיים משיח"

לאחר 480 שנה מיציאת מצרים נבנה בית ראשון, ועמד 410 שנים, ואז היו בגלות בבל 70 שנה, ונבנה בית שני שעמד 420 שנה, ויוצא ג' אלפים תתכ"ח (3828) נשאר 172 שנה מחורבן בית שני ועד לסיום שנות תורה ותחילת שנות משיח, ויוצא דמנין השטרות שכזכור התחיל 380 שנה לפני החורבן היה בתחילת שנות משיח ב-552 למנין השטרות, ולכן המונה לתחילת שנות משיח, ואינו יודע העשרות והיחידות, יוסיף על מנין השטרות 48 שהרי בתחילת מניינו בשנת ד' אלפים היה חסר למנין השטרות 52 שנה, וכן להיפך במונה לשטרות ואינו יודע העשרות והיחידות, יפחית 48 מהמנין של תחילת שנות משיח.

שנת השמיטה לפי חשבון שנות חורבן בית שני

לרש"י- לפי מנין שנות החורבן אפשר לדעת מתי שמיטה כיון שהחורבן היה במוצאי שביעית (תענית כט). ומנין שנות החובן החל משנה שלאחריה, על כן יש להוסיף למנין שנות החורבן עוד שנה, ולהוציא מכל 100 שנה 2 שנים שהרי הלכה כר"י ששנת יובל עולה לכאן ולכאן, וממילא כל מחזור הוא של 49 שנה, ואז לחלק ב-7 והיתרה הוא השנה שאוחז בה לשנות השמיטה.

כדי להעמיד הדבר ששנת החורבן היא ג' תתכח' היתה שנת א' לשמיטה, מעמידה הגמרא בערכין יב: שמנין שנות השמיטה החל רק 6 שנים לאחר בנין הבית מתי שעלה עזרא.

תוס' הקשו שבגמרא בערכין משמע דל"י חרב הבית בשנתו ה-421 שהיא שנת ג' תתכט' והיא היתה מוצאי שביעית, והיא השנה הנוספת שיש להוסיף לשנות החורבן.

היוצא מזה שישנו הפרש של שנה בשנות השמיטה בין רש"י כאן לתוס', אמנם כיון שרש"י בערכין כתב כתוס' כן יש לנהוג, רק עדיין קשה כשנעשה לחשבון לימינו ייצא ששנת השמיטה הבאה היא ה' תשפ"א (כיון ששנת ג' תתכח' היתה שמיטה, קח 172 לתחילת האלף הרביעי, והוסף 1781 ומספר זה מתחלק ב-7, כך ששנה זו צריכה להיות שמיטה), ואילו אנו עושים שמיטה רק בשנת ה' תשפ"ב?

והתשובה על זה שמנין הגמרא לאורך כל הדרך הוא מבריאת אדם הראשון שנברא בשישי ליצירה, וכך נהגו בבבל למנות, אמנם אנו מונים גם את שנת תוהו (חמשת ימי היצירה שקדמו ליום השישי, או ששת החודשים שישנם לרבי יהושע שבניסן שקדם לתשרי נברא העולם, ואלו נחשבים לשנה בפני עצמה) כמנהג בני א"י, ויוצא שעל כל מנייני הגמרא יש להוסיף עוד שנה.

(עי' בעה"מ כאן, ספר העיבור מאמר ג' שער ז', ב"י יו"ד שלא יט' וחזו"ח או"ח קלח' א) באור אחר ישנו מהגר"א (חו"מ סל ח') שלכו"ע מונים מבריאת האדם רק אנו מונים גם את שנת המבול למרות שלא שמשו בה המזלות, לעומת הגמרא שלא מנתה שנה זו (ושם באר לפי זה דברי הרא"ש שפסק כדברי רש"י, ולפי זה קודמת שנת השמיטה בשנה).

ולכן למנין שלנו שנה ראשונה לשטרות היא ג"א תנ' ושנה ראשונה לחורבן היא ג"א תתל'. (עי' רמב"ם שמיטה ויובל פרק י', שו"ת מהרלב"ח קמג', ובחזו"א או"ח קלט-קמ).

לר"ת- החשבון לפי מנין שנות יון שהחלו למנות אחרי 40 שנה לבנין בית שני, ויוצא שנה שלישית למניים היא שנת 43 לבנין הבית שנה ראשונה לשמיטה, ולכן כדי לדעת מתי שמיטה לפי מניינים יש להוסיף 5 או להפחית 2, (עי' בתוס' גירסת הגמ' לפי זה).

לר"ח- הכוונה שאפשר לדעת שנות השמיטה ע"י חישוב השנים שעברו מחורבן בית ראשון שהיה בג"א שלח' שהיתה מוצאי שביעית כמבואר בערכין יב:.

לבעל המאור- הכוונה שלפי מנין שלנו שמונין את שנת תוהו ניתן לדעת מתי שמיטה ע"י חלוקת שנות העולם ל-7.

לע"נ רבי חיים בן ציון בה"ג רבי משה זצ"ל נלב"ע טו' כסלו תשע"ח

להנצחות והארות 0527652935, או 7652935@gmail.com לקבלת הדף במייל שלח בקשה לכתובת זו, והדף יישלח אליך בל"ג מידי יום.

חדש!!! קו "ישיבישע בלאט", הקו בו תוכלו לשמוע את השאלות

והתשובות המובאות בדף מידי יום-0795255901